KETEBE X

1. BASKI
Ekim 2026

ISBN: 978-625-8904-50-5
Ketebe X: 06
Dizi: Tarihî Roman

Yayın Yönetmeni: Furkan Çalışkan
Editör: Zeynep Tuğçe Noyan
Düzelti: Rabia Şenol
Mizanpaj: Nilgün Sönmez
Kapak Tasarım: Ömer Faruk Yıldız

© Bu kitabın tüm hakları Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Bu kitap, Yavuz Bahadıroğlu'nun *IV. Murad* eserinin dört ayrı kitap halinde yapılandırılmasıyla yayıma hazırlanmıştır. Kronolojik ve tematik bir akışı takip eden her bir kitap, bağımsız olarak da okunabilecek şekilde tasarlanmıştır.

Ketebe Yayınları
Sertifika No: 49619
Maltepe Mahallesi Fetih Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212 612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Sertifika No: 45030
Sena Ofset Ambalaj Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Yakuplu Mah. 194. Sk. Blok No:1 İç Kapı No:465
Beylikdüzü/İstanbul

DÖRDÜNCÜ MURAD

Yavuz Bahadıroğlu

DEMİR YUMRUK

– II –

Zorbaların Zevali

KETEBE

YAVUZ BAHADIROĞLU

Asıl adı Niyazi Birinci olan yazar kendisini şöyle anlatıyor:

"Öz geçmiş nedir ki? Öz geçmiş önemsiz bir ayrıntıdır. Zaten benim kuşağın (1945) öz geçmişi de yoktur. Yirmili yaşların son kertesine doğru gazeteciliğe başladım (1971). Önümde büyük hedefler, yüreğimde heyecanlı çırpıntılarla yıllar boyu yazdım. Gecem gündüzüm birbirine girdi. Uykuda bile yaşadım. Benim için yazmak, sevmek ve yaşamaktır.

Romanlarıma, 'tarihî roman' dediler ama ben onları hiçbir zaman öyle görmedim. Bence yazdıklarım tarihî roman değil, bendeniz tarihin romanını yazıyorum. Yani tarihî olguyu romanlaştırıyorum.

Yıllar boyu sorularımı kendime sakladım. Kimselere açamadım. Açamazdım çünkü bazı soruları düşünmek kadar sormak da yasaktı. Sorularınız gırtlağınıza dizilir, soluksuz kalırdınız. Yıllar boyu soluksuz kaldım. Soluksuzluk aslında yeni bir soluktur. Ben nefesim daraldıkça düşünüyor, hayatla ölüm arasındaki ince çizgide varlık arıyordum. Kalıplar işte o çizgide kırıldı. Kitaplarım o çizgide doğdu. O çizgide kitaplaşmaya başladığımı hissettim. Hayat, hayal ile o çizgide iç içe girdi.

Kitaplarım benim sığınaklarımdır. Onlarla yalnızlıktan kurtulurum. Kendimi hâlâ satırlarda çözmeye çalışır, geçmişimin en görkemli hikâyelerini sayfalarda ararım. Bir bakıma her kitabım, kayıp öz geçmişimi yazar.

Kitaplarımla ben ortak bir hikâyenin parçalarıyız. Özellikle tarih üzerine yaptığım çalışmalar, yayımladığım kitaplar, verdiğim konferanslar 20 Kasım 2004'te bana 'Tarihi Sevdiren Adam' ünvanını kazandırdı. Bu, hayatım boyunca aldığım en güzel ödüldür. Zaman içinde roman, hikâye, çocuk kitabı, araştırma, oyun, senaryo ve fikrî eserler olmak üzere yüzlerce çalışmaya imza attım çok şükür. Ulusal bir radyoda 'Hayatın Yorumu' başlıklı güncel yorumlarımı, televizyon programlarımı, günlük bir gazetede köşe yazarlığımla gazeteciliğimi sürdürdüm, birçok projeye danışmanlık yaptım.

Kısacası, kitaplarımla ben ortak bir serüveniz."

21 Ocak 2021 tarihinde İstanbul'da vefat eden Yavuz Bahadıroğlu Eyüpsultan haziresine defnedilmiştir.

Birinci Bölüm

"Vaktâ ki Hafız Paşa sadrazam oldu; Recep Paşa hased edüb,
Hafız Paşayı kaldırup, kendi veziriazam olmak içün harekete geçdi.
Etraftan da zorbalar ve bölük halkının pek çoğu
gelüb Asitane'ye (İstanbul) dolmuş idi."

Naîmâ

Dersaadet yatsı ezanının ruhu coşturan ritmine sarınmıştı. Her minarede bir başka müezzinin sesi şahlanıyordu. "Allahuekber" sesi Ayasofya minarelerinin şerefelerinden taşıp kubbeleri okşayarak Sultanahmet Camii minarelerinden taşan sesle sarmaş dolaş Süleymaniye'ye uzanıyor, oradan Fatih Camii'nin minarelerinde gergeflenip meleklerin kanatlarında yedi kat göklere tırmanıyordu.

Yine şadırvanların şenliği başlamıştı. Takunya takırtıları mermer avlularda en nadide çalgıların çıkaramayacağı notaları çıkarıyorlardı.

Sultanahmet Camii'nin şadırvanına dört yeniçeri sokuldu. Neftî* kapama giymiş, yatırmalarını omuz üstüne atmışlardı. Manda derisinden çizmelerini gelişigüzel mermer avluya vurup, takunyaların ritmini inadına bozuyorlardı.

Abdest alanlardan birkaçı dönüp baktı. İçin için lahavle çektiler. Fakat huzuru ihlal etmenin hesabını sormaya cesaret edemediler.

---

* Siyaha yakın koyu yeşil renk.

Kim olsa edemezdi. Dersaadet bir süreden beri fokur fokurdu. Bağdat'taki ordunun hemen hemen bütün mevcudu buraya akmıştı. Yolda aralarına karışan Celâlilerle birlikte korkunç kalabalıklaşmışlardı. Halk bunların gürültüsünden, serkeşliğinden bizar olmuştu. Ulufelerini alıp gidecekleri günü dört gözle bekliyorlardı. Zaten Dersaadet'teki zorbalar canlarına yetiyordu. Üzerine bunlar da gelince sabır taşları iyice yarılmaya başlamıştı.

Birkaç gündür halk, hissedilir biçimde homurdanıyor, yeniçeri ve sipahiler hakkında ileri geri söyleniyordu. Bütün söylenenler zorbaların kulağına gitmişti. Güya Sultan Murad halkla işbirliği edip ocaklıya kan kusturacaktı. Olur şey miydi? Sarayla halkın yekvücut hâle geldiği şimdiye kadar görülmüş, duyulmuş muydu? Bu Padişah eski köye yeni kanun mu getirecekti yani? Belki de getirirdi. Abaza Paşa'yı önüne katıp teeey Erzurumlardan Dersaadet'e getiren sadrazamı tek sözle azletmemiş miydi? Hadi azletti, kıdemi müsait olan Recep Paşa'yı sadrazam yapmak varken, onu atlayıp Hafız Paşa'yı sadrazam yapmak neyin nesiydi? Eski köye yeni kanun denecekse buna denmeliydi! Dahası da vardı. Padişah'ın geceleri kılık değiştirerek kahvehane kahvehane dolaştığı söyleniyordu. Hatta Kurşunlu Han'a postu serdiğini söyleyenler de vardı. Yeniçeri ile sipahi zorbalarını bir güzel dinler, haklarında defter bile tutarmış. Daha neler… Padişah dediğin sarayında oturmalı, yeniçeriden gelecek talepleri karşılamalı ve keyfine bakmalıydı. Öyle tebdil gezmek, Kurşunlu Han'a postu sermek, hele hele halkla işbirliğine sıvanmak neyine? Vaktiyle Osman Han da buna benzer işlere heveslendiydi. Ona ettiklerinden sonra yüzlerce yıl geçse bile aynı yola hiçbir padişahın girmeye cesaret edemeyeceği düşünülürken bu Sultan Murad nereden çıkmıştı? Gerekirse ona da haddini bildirmek boyunlarına borçtu. Velakin evvela halktan başlanmalıydı.

Zorbaların topuk takırtısı takunyaların ritmini bozdu ya, bir sessizliktir çöreklendi avluya. Abdest alanlar bile durmuş,

üzerlerine gelen belaya endişe dolu gözlerini çevirmişlerdi. Sataşmadan geçip gitmeleri için dua ediyorlardı. Fakat adamlar çakılmışlardı, sanki mermerlere kök salmışlardı. Eller belde, kuşaklarındaki enli hançerler meydanda, öylece dikiliyorlardı. Hele en öndeki zorbaya hele; bacaklarını açmış, ellerini kalçalarına koymuş, cübbesini dürüp omuzuna atmıştı. Askerden çok Celâli eşkıyasına benziyordu. Avludaki çifte fenerin ışığı abus yüzünün bir cephesini ancak aydınlattığından hortlağa dönmüştü. Ağzındaki çam sakızını evire çevire, "Benim adım Baba Ömer," dedi.

Abdest alanlarda bir kıpırtı görmeyince sesini yükseltti:

"Kalkın bre! Baba Ömer adını duyup da oturanın…" Bir elini kalçasından alıp bütün parmaklarını açarak ileri fırlattı, "nah, alnını karışlarım! Bileğime bilek, gücüme güç koyanın, yeniçeriliğime laf uranın kefenini biçerim! Bana adıyla, sanıyla Karahisar celladı Baba Ömer derler. Kalkın bre, divan durun bre!"

En yakınındaki ihtiyara bir tekme salladı. İhtiyar şadırvanın yalağına yuvarlandı.

"Allah belanızı vere!" diye inledi.

Başını çarpmıştı. Kanıyordu. Tutunacak bir yer arıyor, fakat bulamıyordu.

Zorbalar ise merhameti boğmuş, ihtiyarın o hâline kahkahalarla gülüyorlardı.

"Günahtır bre, sizde hiç Allah korkusu kalmadı mı?"

Sabır taşı en sonunda çatlamıştı galiba. Kahkahalar bıçak gibi kesildi.

"Kimdir o, öne çıkıp tekrarlasın sözünü! Çık bre!" Bir delikanlı şadırvandan kalktı. Kolları sıvalıydı. Ayaklarında takunya vardı. Yirmi beş yaşlarında gösteriyordu. Etraftan birkaç kişi, delikanlıyı koruma derdiyle "Uyma şeytana," dediler, "Allah bildiği gibi yapsın." Delikanlı dimdikti. Ama yüreği yerinden kopacak gibi vuruyordu. Yatsı namazını cemaatle

kılmak için camiye gelmişti. Artık camide de insana rahat vermiyorlardı. Tam belanın ortasına düşmüştü. Ama elinde değildi. Sabredememişti işte. Belki herhangi birisini tekmeleseler, hatta kendisini tekmeleseler sabrederdi de o adamın tekmelenişine sabredemezdi. Çünkü babasıydı. Babası olması bir yana, kördü. Yıllarca kılıç salladıktan sonra gözlerine yerleşen kötü bir hastalık yüzünden üç sene kadar önce kör olmuştu. Delikanlı arabacılık edip hayatını kazanıyor, kör babasıyla ihtiyar anasına bakıyordu. Bu zorbalarla kapışacak kadar güçlü olmadığını biliyordu. Belki ölecekti. Zaten bunu göze almış, öyle kalkmıştı. Dünyada en çok sevdiği varlıklardan birini olsun koruyamadıktan sonra yaşamanın ne kıymeti kalırdı? Bunların yaptığını gâvur yapmazdı, gâvur! Bunca zulme cesaret edemezdi. Millet ayaklanıp karşılarına dikilir diye korkardı. Bunlarda öyle bir korku da yoktu. "Halk uyuşmuştur, çalışmaktan başka şeye aklı ermez" diye düşünüyorlardı.

"Benim o! Sizde hiç Allah korkusu kalmadı mı diye sormaktayım? Kalsaydı bunu yapmazdınız. İki gözü kör bir adamı tekmeleyip yalağa yuvarlamazdınız. Allah cezanızı versin!"

Abdest alanlarda bir kıpırtıdır başladı. Yalağa yuvarlanan ihtiyarın âmâ olduğunu öğrenmeleri acıma hissini ayaklandırmış, kalplerini dağlamıştı.

"Bu yapılır mıydı bre!" diye homurdandı biri.

"Bu kadarı da fazla!" diye laf attı bir diğeri.

Emir almış gibi aynı anda ayağa fırladılar.

"Yetti canım, gayri yetti bre! Bu rezilliğe hayvan olsa katlanamaz bre! Savulun heeey!"

İhtiyarın oğlundan önce yeniçeriler saldırdı. Ardından ihtiyarın oğlu daldı. Derken, takunya takırtıları yeniden başladı. Ama önceki gibi ahenkli değil, karmakarışıktı. Şadırvanda abdest alan yirmi kişi, genciyle yaşlısıyla gece vakti göbekten gelen belaya karşı ayaklanmıştı. Zorbalar böyle bir şeyi hiç beklemiyorlardı. Fena toslamışlardı. Gözdağı vermeye geldikleri

yerden bu gidişle sağ çıkamayacaklardı. Şu an buraya hiç gelmemiş olmayı çok istiyorlardı, ama artık buna imkân yoktu. Yüz geri edip yeniçerinin itibarını iki paralık da edemezlerdi. Sonra ne söylentiler yayılırdı. Korkaklıklarını, tabansızlıklarını, kalleşliklerini dillere destan anlatırlardı. Hem de bire bin katarak…

Baba Ömer daha fazla düşünmedi. Zaten vakti yoktu. İki kişi birden üzerine çullanmış, diğerleri de gelmeye başlamıştı. Arkadaşlarına, "Davranın!" dedi.

Sokak lambalarının loş aydınlığında birkaç hançer parladı soğuk soğuk. Birkaç feryat yaylandı kubbelere doğru. Önceden camiye girmiş olanlar dışarı koptu. Birkaç yeniçeri zorbasıyla abdeste sıvanmış Müslümanların kıran kırana dövüşünü gördüler. Bir ihtiyar ağlaya ağlaya yere kapandı.

"Allah'ım, hey büyük Allah'ım, kardeşin kardeşi kırdığı günü görmeden ruhumu kabzedeydin!"

Cemaatten bazıları sorgusuz sualsiz daldı kavgaya. Onların da canı nicedir yanıktı.

Onlar da yeniçeri ve sipahi zorbalarından yaka silkiyorlardı.

"Allah'ını seven vursun zorbabaşlarına!" diye bağıra bağıra dövüşüyorlardı.

Baltacılar yetiştiğinde yerde üç ceset yatıyordu. Baltacılardan biri ölülerin yüzüne ışık tuttu. Sadece birini tanıyordu. Arkadaşlarına, "Adına Kınalı Dursun denir bir zorba," diye tanıttı. "Varıp ağamıza bildirelim."

* * *

At Meydanı'nda yatsı sonrasının tenhalığı vardır. Arada bir bekçinin değnek takırtısı ve "Destur" sesi meydanı canlandırıyordu. Pencerelerde ışıklar birer birer kararmıştı. Yalnız At Meydanı'nın köşesindeki konağın pencerelerinden ışık sızıyordu.

Konak üç katlıydı. Diğer evlere tepeden bakan bir hâli vardı. Dışarı sızan hafif ışıkta bile pencere kafeslerinin çok usta bir el tarafından sabırla işlendiği anlaşılabiliyordu.

At Meydanı'nda dövüşen yeniçerilerden biri nefes nefese bu konağa girdi. Kapı çavuşu ile kısa bir ağız dalaşından sonra merdivenlere saldırdı. O önde, kapı çavuşu arkasında, büyük bir odaya daldılar.

Oda göz alıcı renklerden sedirlerle çepeçevre sarılıydı. Mor çuhadan ağır perdeler yan aralıktı. Sokaktan oldukça yüksek olduğu için galiba, dışarıdan görülme endişeleri yoktu. İhtimal, bu yüzden perdeler kapatılmamıştı.

Sokağa bakan iki pencerenin arasındaki sedire Recep Paşa bağdaş kurmuştu. Sağında ocak zorbalarından Samsuncu Ömer vardı. En az yirmi kişiydiler. Aralarında asesbaşı, başçavuş, birkaç bölükbaşı, iki çarşı ağası, iki kul çavuşu, üç ağa gediği, acemi oğlan kethüdası, birkaç baltacı ve bostancı da bulunuyordu.

Yeniçerinin apar topar girmesiyle birden susmuş, gözlerini ona çevirmişlerdi.

Solumaktan konuşmaya fırsat bulamadığını gören Recep Paşa, sabırsız ve sert bir sesle sordu:

"Çağrıldığın hâlde niye gecikmedesin Baba Ömer?"

Baba Ömer birkaç kere yutkunduktan sonra, "Geliyordum," diye konuştu. "Sultanahmet Camii'nden geçerken sataşma oldu. Abdeste oturanlar kalkıp üstümüze yürüdüler. Gidi zorbalar deyü takunya üşürdüler. Kınalı Dursun'u şehit verdik ağalar."

Başı önünde sustu. Sanki herkes onun susmasını beklermiş gibi hep bir ağızdan konuşmaya başladı. Bir uğultudur sardı büyük odayı. Recep Paşa hızla doğruldu:

"Susun bre! Bu ne densizliktir? Büyüklerin olduğu yerde susmak lazım geldiği öğretilmemiş midir size? Baba Ömer konuş!"

Yanına gidip yakasına sarıldı. Sarstı:

“Konuş bîdin, konuş denir, ne susmaktasın. Söyle, nasıl oldu?”

“Söyledim Paşa Hazretleri. Geçerken üzerimize çullandılar.”

“Olmaz öyle şey!” diye gürledi Recep Paşa. “Kimse buna cesaret edemez. Mutlaka sataşmışsınızdır.”

“Sataşma ne demek Paşa Hazretleri, arkadaşlarla buraya geliyorduk. Durup dururken niçin sataşalım?”

“Yani durup dururken kimseye sataşmayan aklı başında bir herif misin? Dikkat et Baba Ömer, şurada kırk kişiyiz, kırkımız da birbirimizi iyi tanırız. İşin doğrusu gelsin.”

Baba Ömer bıyık altı güldü:

“Doğru buyurdunuz Paşa Hazretleri, şurada kırkımız da birbirimizi iyi tanırız. Ben sizi, siz beni tanırsınız.”

Bıyık altı gülüş sırıtığa bulaşmıştı. Herif koskoca ikinci vezirin karşısına geçmiş, düpedüz sırıtıyordu. İtham eder gibiydi üstelik. “Seni iyi tanırım” der gibiydi, “ayağını yanlış bastın mı yandın, doğruca gider, ettiklerini Padişah’a anlatırım” diyordu sanki.

Recep Paşa bu ithamı kabullendi galiba. Ellerini yakasından çekti. Geçti, oturdu yerine. Diğerinden kısa olan sakat bacağının üstüne çöktü.

“Geç otur,” dedi Baba Ömer’e yumuşak bir sesle. “Duydunuz değil mi ağalar, size söylüyorum, duydunuz mu? İyice açtınız mı kulaklarınızı? Ahali durup dururken üstümüze saldırmaya geçti. Niçin? Sorarım size. Çünkü Padişah’tan yüz bulur. Daha önce de Padişah’ın niyetini söylediydim. Ahali ile el ele verip ocaklının canına okuyacak. Ağası Osman Han’ın yapamadığını yapacak aklı sıra. Derseniz ki bırakalım yapsın, amenna, ben nasıl olsa sıyrılırım. Bugüne bugün saraya damat girmişiz. Saray bize inanır. Ya sizler ne yaparsınız, ha, ne yaparsınız? Kendinizi sokak serserilerine yahut cellat Kara Ali’nin satırına teslim eder misiniz? Gayri sizin bileceğiniz. Düşünün taşının, öyle cevap verin.”